

Reactie Commissie Meldpunt voor seksueel misbruik in pastorale relaties.

Bij de behandeling van het rapport van de Commissie Meldpunt voor seksueel misbruik in pastorale relaties is door de afgevaardigden een groot aantal vragen gesteld en meningen weergegeven, waarop hierna wordt gereageerd. De commissie heeft daarbij gebruik gemaakt van een uitsnede van de notulen van de vergadering op 24 april 2004 en de schriftelijke reacties van de afgevaardigde br. Valstar (namens de Regio van de kerken in het Zuiden) respectievelijk de afgevaardigde br. Hoogwaerts (namens de regio Alkmaar-Zaandam).

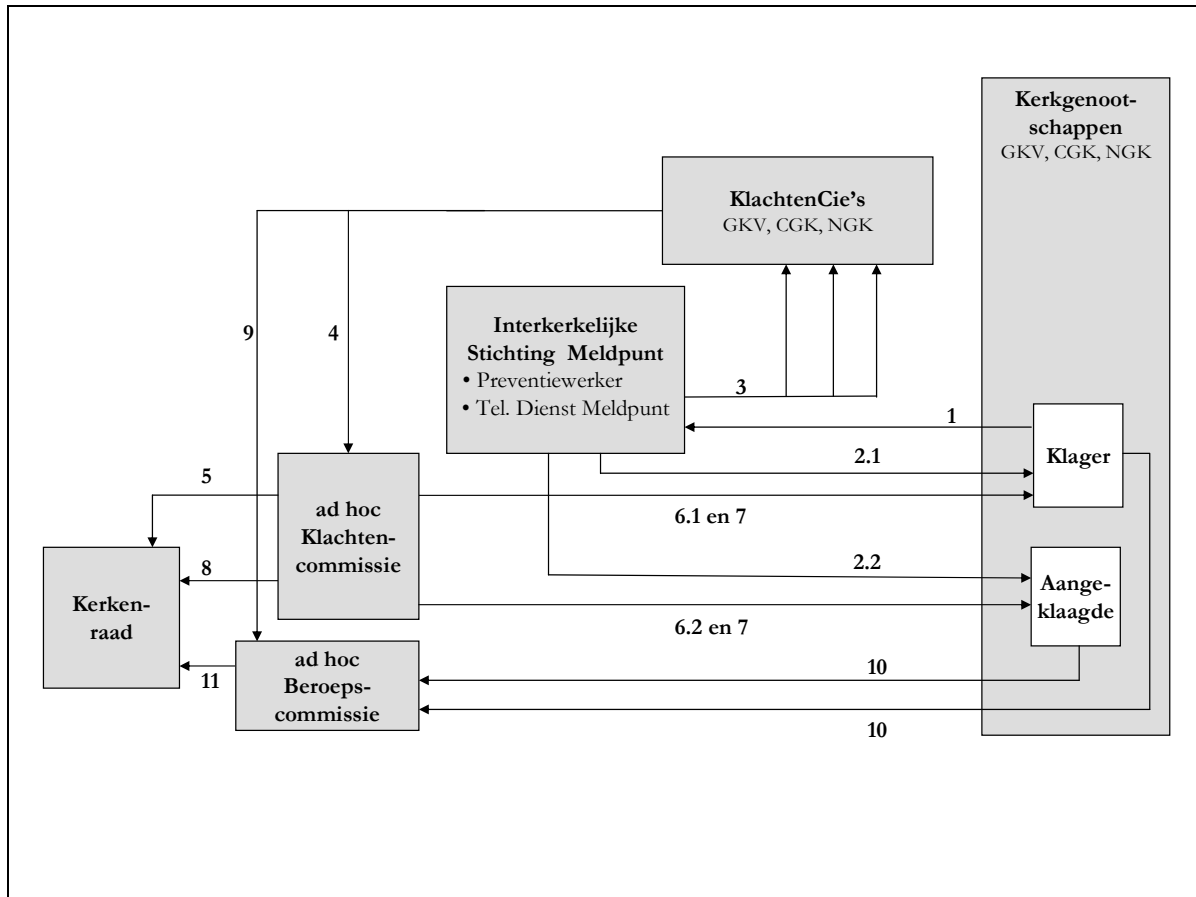
Veelheid aan commissies

Door de vergadering is aangegeven dat in het rapport en de voorgestelde procedures sprake is van een (te) groot aantal commissies, waardoor de voorstellen ondoorzichtig worden. Het onderstaande moge dienen ter verduidelijking:

- De term Adviescommissie die genoemd wordt op pag. 3 van het rapport kan beter komen te vervallen. Voorlichting en preventie wordt de taak van de preventiewerker van Stichting Meldpunt. Het elkaar aanvullen in de ad hoc KlachtenCie's of ad hoc BeroepsCie's is de taak van de "gezamenlijke KlachtenCie's", die onafhankelijk dienen te opereren.
- De Commissie Meldpunt stelt voor haar naam te veranderen in "LV-Commissie Meldpunt", dit om (verdere) verwarring te voorkomen.
- Wanneer de LV met onze voorstellen instemt, zal de LV-Commissie Meldpunt een Klachtencommissie benoemen. Dat is een 'permanente' commissie van 5 mensen, benoemd voor de periode van LV tot de volgende LV, die eventuele klachten in ontvangst moet nemen.
- Eind mei 2004 is de interkerkelijke Stichting Meldpunt opgericht, wat in feite een samenwerkingsverband is van de GKV, CGK en NGK ten behoeve van de telefoondienst Meldpunt en de aanstelling van een preventiewerker.

Hieronder volgt een schema met de route die een klacht volgens de voorgestelde regelingen zal of kan gaan, welk schema vervolgens wordt beschreven.

De nummers in het schema corresponderen met die in de beschrijving hieronder.

In het algemeen zal een klacht pas tot stand komen nadat de klager zich heeft verstaan met het Meldpunt (1), is gewezen op de verschillende mogelijkheden, overleg heeft gehad met een toegewezen vertrouwenspersoon (2.1) van het Meldpunt en al dan niet met hulp van die vertrouwenspersoon zijn/haar klacht onder woorden heeft gebracht en op schrift gesteld. Een dergelijke klacht wordt ingediend bij de Klachtencommissie (3) en door haar op ontvankelijkheid getoetst aan de hand van de daarvoor geldende criteria (art. 8 Klachtenregeling)

Vóór de behandeling van een klacht gaat de Klachtencommissie eerst na of in deze specifieke situatie de onafhankelijkheid van elk van haar leden gegarandeerd kan worden. Zo niet, dan worden leden die banden hebben met klager of aangeklaagde vervangen door leden van een van de andere KlachtenCie's (GKV, CGK of evt. PKN).. Zo ontstaat in feite een ad hoc Klachtencommissie (4) van een zodanige samenstelling dat vooringenomenheid en partijdigheid worden uitgesloten. De ad hoc KlachtenCie stelt de kerkenraad vertrouwelijk op de hoogte van de ingediende klacht (5) en roept klager en aangeklaagde op voor een hoorzitting (6.1 en 6.2). Ook de aangeklaagde kan zich dan laten bijstaan door een vertrouwenspersoon van het Meldpunt (2.2).

Klager zowel als aangeklaagde kunnen tegen een uitspraak van de Klachtencommissie in beroep gaan bij de ad hoc Beroepscommissie (10)..

Na de klachtbehandeling in beroep stelt de Beroepscommissie de Kerkenraad op de hoogte van haar uitspraak (11). Deze uitspraak heeft overigens kerkrechtelijk de status van advies.

Relatie KlachtenCie en ad hoc KlachtenCie:

Opgemerkt zij dat de ad hoc klachtencommissie optreedt in naam van en onder uitdrukkelijke verantwoordelijkheid van de Klachtencommissie. Daarom kan in de Klachtenregeling gewoon gesproken blijven worden van de Klachtencommissie.

Ad hoc BeroepsCie:

Hierbij moet worden opgemerkt dat door het daardoor vereiste grote aantal deskundigen, het waarschijnlijk niet mogelijk zal zijn op voorhand uit 'eigen kring' een permanente Beroepscommissie te benoemen. Eerder dient gedacht te worden aan benoeming van een dergelijke commissie op het moment dat een Beroepscommissie noodzakelijk blijkt om een concreet beroep te kunnen behandelen. Een dergelijke benoeming dient te worden opgedragen aan de LV-CommissieMeldpunt.

Bescherming tegen valse aanklachten.

De afgevaardigde Valstar heeft gewezen op het gevaar van valse aanklachten en heeft in dit verband 1 Tim 5:19-20 aangehaald waar Paulus schrijft: "*Gij moet geen klacht tegen een oudste aannemen, tenzij er twee of drie getuigen zijn. Wie in zonde leven, moet zij in aller tegenwoordigheid bestraffen, opdat ook de overigen ontzag hebben.*"

Het probleem van de valse aanklacht wordt door de commissie onderkend. Bij de behandeling van een klacht zal met die mogelijkheid rekening moeten worden gehouden.

Voor zoveel de afgevaardigde met zijn Schriftverwijzing de ontvankelijkheid van een klacht aan de orde heeft willen stellen, verwijst de commissie naar hetgeen daarover in het rapport de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt is opgenomen:

1 Timoteüs 5:19

De voorwaarde die Paulus stelt voor het aannemen van een klacht tegen een oudste, namelijk dat er twee of drie getuigen moeten zijn, roept een aantal vragen op:

- wat verstaat hij onder 'aannemen'?
- geeft hij een regel die speciaal geldt voor het omgaan met een klacht tegen een oudste?
- wat is de achterliggende, niet expliciet gemaakte argumentatie?

Om met de laatste vraag te beginnen, we kennen deze regel al uit het Oude Testament. Blijkbaar beroept Paulus zich daar op. Bestudering van de wijze waarop in het Oude Testament de regel wordt gehanteerd, zal mogelijk dus nader inzicht kunnen geven in wat de apostel hier bedoelt en een antwoord geven op de beide andere vragen. Een sprekend voorbeeld van het functioneren van de regel vinden we in Deuteronomium 17:2vv. Er is sprake van een 'aanklacht' betreffende afgoderij. Nader onderzoek moet uitwijzen of de beschuldiging terecht is. Voor het vaststellen van de schuld is de verklaring van twee of drie getuigen nodig. De aanklacht moet dus tenminste door nog iemand worden bevestigd (degene die wij 'aanklager' zouden noemen, heet in het Oude Testament ook 'getuige'). Deze gang van zaken, waarbij het zeggen van één persoon voldoende is om een onderzoek in gang te (laten) zetten, geeft reden om de uitleg als zou het woord 'aannemen' in 1 Timoteüs 5:19 bedoeld zijn als 'in behandeling nemen' af te wijzen. We komen deze uitleg wel tegen in de geschiedenis van de exegese. C. Bouma zegt in zijn commentaar (Bouma, 1942:193) dat de apostel een klacht tegen een oudste zonder twee of drie getuigen onontvankelijk verklaart. Hij ziet hierin een verscherping en toespitsing van de oudtestamentische regel, die verklaard wordt door 'de bijzondere eerepositie' die aan oudsten wordt toegekend. Een aanklacht tegen gemeenteleden mag worden onderzocht ook wanneer die slechts door één persoon is ingebracht, een aanklacht tegen een oudste kan in dat geval niet in behandeling worden genomen.

Voor ons onderwerp – meldpunt en klachtenregeling met betrekking tot seksueel misbruik dan wel seksuele intimidatie – is van belang vast te stellen dat deze tekst niet kan worden aangevoerd als argument om een klacht onontvankelijk te verklaren wanneer die slechts door één gemeentelid is ingediend. Ook dan is zorgvuldig onderzoek nodig.

Het GKV-rapport gaat er dus vanuit dat evengoemde tekst niet aan ontvankelijkheid van een klacht door slechts één getuige in de weg staat.

Ook de commissie is van oordeel dat meergenoemde tekst niet aan de ontvankelijkheid van een klacht in de weg zou moeten kunnen staan. Steun voor dit standpunt vond zij bij H. Ridderbos die aanvoert dat het hier gebruikte werkwoord "paradechomai" (ontvangen, aannemen, aanvaarden ook gebruikt wordt in Hand. 15:4; 16:21; 22:18 en Hebr. 12:6 en volgens Ridderbos de betekenis heeft van écht aanvaarden, voor waar aannemen.

Voor zoveel de afgevaardigde de Schriftverwijzing heeft geplaatst in de sleutel van het bewijs het volgende, waarmee tevens wordt gereageerd op de opmerkingen van de afgevaardigden Hoogwaerts en Schippers (regio Amsterdam-Haarlem) die hebben aangevoerd "redelijke aannemelijkheid" geen goede beoordelingsgrond te vinden, stellende dat er sprake moet zijn van bewijs.

De eis dat een zaak pas vast staat in geval van twee of meer getuigen komen we reeds tegen in Deuteronomium (bijv. 19:15), maar wordt ook bevestigd door de Heiland zelf (bijv. Matt 18:16). We komen deze regel ook tegen in het Romeinse recht. Naar de huidige maatstaven van het Nederlandse recht is deze eis echter te zwaar. Mogelijk speelt hier een rol dat wij gemakkelijker over ander bewijs dan getuigenbewijs kunnen beschikken dan in vroeger tijden het geval was. De commissie meent dat kan worden volstaan met de in de regeling geformuleerde eis van het "in redelijkheid aannemelijk achten".

In dit verband is het wellicht nuttig te kijken naar de bewijsregels van het strafrecht en het civiele recht.

Het strafrecht stelt aan een veroordeling de eis van *wettig en overtuigend* bewijs. De bewijsmiddelen moeten op de wet gegrond zijn en de rechter moet de overtuiging hebben dat de verdachte schuldig is. Het straf(proces)recht kent als bewijsminimum: twee bewijsmiddelen. Het is op grond daarvan niet zondermeer noodzakelijk dat er twee of meer (belastende) getuigenverklaringen voorhanden zijn om tot een veroordeling te komen. Naast de verklaring van de aangever kan elk ander bewijs voldoende zijn om de verdachte te veroordelen. Daarnaast is het dus vereist dat de rechter de overtuiging heeft bekomen dat de verdachte schuldig is. Die overtuiging kan worden opgevat als een aanduiding van "een zeer klemmende graad van waarschijnlijkheid".

Het civiele recht kent de vrije bewijsleer. Bewijs mag worden geleverd door alle middelen, tenzij de wet anders bepaalt. De rechter is in beginsel vrij in de waardering van het bewijs, er is geen bewijsminimum; de rechter mag eventueel zijn oordeel baseren op één bewijsmiddel.

Tegen deze achtergrond is het door de commissie geformuleerde "in redelijkheid aannemelijk achten" heel wel verdedigbaar. Van "wettig bewijs" kan in een procedure als die van de klachtencommissie geen sprake zijn. Hoewel de klachtenregeling een aantal "bewijsmiddelen" noemt (art.11) ontbeert de klachtencommissie de mogelijkheid het bewijs vast te stellen. In haar waardering van het bewijs kan zij bijgevolg niet meer dan de in de bewijsmiddelen gestelde feiten en/of omstandigheden al dan niet aannemelijk achten. Maar dat is niet voldoende. Dit "aannemelijk achten" wordt geobjectiveerd en dus verzaard met de redelijkheidseis, waarmee is bedoeld dat de klachtencommissie zich bij haar oordeelsvorming dient te richten naar algemene inzichten en redeneerpatronen.

Definitie (art. 1)

De afgevaardigde Valstar heeft bezwaar gemaakt tegen de definitie van seksueel misbruik; hij acht deze onduidelijk en daardoor te ruim. De afgevaardigde heeft daarbij naar voren gebracht dat als zowel één verbale, onopzettelijke seksueel getinte opmerking als meerdere opzettelijke seksueel handelingen onder de definitie valt, het wel heel gemakkelijk wordt om tegen iemand de zware beschuldiging in te brengen dat hij iemand seksueel heeft misbruikt.

De commissie ziet hierin geen aanleiding voor een andere definitie. In de beide door de afgevaardigde genoemde gevallen is sprake van seksueel georiënteerd gedrag waarvoor binnen de gemeente van Christus geen plaats mag zijn en waartegen bijgevolg een klacht ingediend moet kunnen worden.

Opgemerkt zij dat de definitie overeenstemt met de definitie die wordt gehanteerd door de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt. De commissie acht het, met het oog op de verdergaande samenwerking op dit terrein, onwenselijk een andere definitie te hanteren. Wel is het zo dat de Christelijke Gereformeerde Kerken een andere begrip definiëren, namelijk "misbruik van gezagsrelatie" waaronder zij verstaan: "elke uiting, waardoor vanuit de gezagspositie, vertrouwen geschonden wordt en de grens van de persoonlijke integriteit overschreden wordt".

De afgevaardigde Huizinga (regio Arnhem) heeft om verduidelijking verzocht op het punt om welke relaties het gaat; alleen pastorale of ook functionele.

Naar het oordeel van de commissie dient de klachtenregeling zich niet te beperken tot pastorale relaties, maar ook te zien op andere relaties binnen de kerk. De regeling is dan ook genaamd: Regeling Klachtencommissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties. Wat onder die relaties moet worden verstaan kan worden afgeleid uit de definitie van "kerkelijk werker" (art. 1 sub b).

Samenstelling klachtencommissie (art. 4)

Door de afgevaardigde Hoogwaerts is voorgesteld de benoeming van leden van de klachtencommissie(s) te laten plaatsvinden door of met toestemming van de regio waaronder de kandidaat ressorteert. Als reden daarvoor geeft de afgevaardigde aan dat de leden van de commissie(s) en hun taken in alle opzichten boven elke twijfel verheven moeten zijn.

De commissie ziet hiervoor geen noodzaak en een dergelijke wijze van benoemen staat mogelijk de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de klachtencommissie in de weg. Indien er bezwaren bestaan tegen een (kandidaat) lid van de klachtencommissie ligt het in de rede deze bezwaren bij de klachtencommissie kenbaar te maken. De klachtencommissie kan een benoeming achterwege laten, maar ook tussentijds beëindigen (art. 4 lid 3).

De door de afgevaardigde Valstar uitgesproken wens om in de commissie minstens één lid op te nemen die "het" allemaal van dichtbij heeft meegemaakt, wordt door de commissie niet ondersteund. In de regel staat een dergelijke betrokkenheid het onafhankelijk en onpartijdig oordeel dat van de klachtencommissie wordt verwacht in de weg. Iets anders is, dat van de leden van de klachtencommissie deskundigheid, in de zin van professionele ervaring, mag worden verwacht.

Verjaringstermijn (art.8)

Weliswaar heeft de afgevaardigde Valstar aangegeven dat over de kwestie van de verjaringstermijn binnen zijn regio (Zuid) verschillend wordt gedacht, maar de afgevaardigde heeft dit punt overigens geen bemerkings.

Ontvankelijkheidsvereisten (art. 8)

De afgevaardigde Hoogwaerts heeft aangevoerd dat dient te worden vastgesteld dat de klager niet ontvankelijk is indien ..., omdat je anders een rijtje hebt zonder consequenties bij het niet voldoen aan die eisen.

De commissie deelt dit bezwaar tegen de formulering van art.8 niet. Uit de huidige redactie van art.8 blijkt genoegzaam waaraan een klacht moet voldoen en, als een klacht daaraan niet voldoet, deze niet ontvankelijk is.

Naar het oordeel van de afgevaardigde Hoogwaerts hoort het bepaalde in art. 8 lid 3 sub d niet thuis in in het rijtje van ontvankelijkheidsvereisten. Aan de afgevaardigde kan worden toegegeven dat dit geen harde eis voor de ontvankelijkheid behoeft te zijn en dus weggelaten zou kunnen worden. Anderzijds kan deze nadere informatie nuttig zijn bij de behandeling van de klacht.

De afgevaardigde Hoogwaerts heeft bezwaar gemaakt tegen lid 4 van art.8 waarin staat dat een anonieme klacht in beginsel niet in behandeling wordt genomen.

De commissie onderschrijft dit bezwaar en stelt voor deze bepaling te schrappen.

Intrekken klacht (art.9)

De afgevaardigde Hoogwaerts heeft aangevoerd dat "de laatste verkrijging van informatie" te onbepaald is, omdat altijd nog nadere informatie kan komen. Ook dit is juist. Echter, aan dit moment is toegevoegd "en de zaak op uitspraak wacht" waarmee het moment waarop de klacht kan worden ingetrokken toch duidelijk is gemarkeerd.

Procedure klachtbehandeling (art. 10)

Door de afgevaardigde Valstar is aangevoerd dat de tijds marges in de regeling erg klein zijn. Met name de termijn van twee weken waarbinnen een verweerschrift moet worden ingediend (art.10) wordt te kort geacht.

De commissie gaat ervan uit dat alle betrokkenen er belang bij hebben dat een klacht voortvarend wordt behandeld. Dat is het uitgangspunt bij het vaststellen van de termijnen. Daarbij mag uiteraard de zorgvuldigheid niet in het gedrang komen. Zo dienen de klager maar ook de aangeklaagde voldoende in de gelegenheid te worden gesteld hun positie te bepalen. En ook de commissie dient voldoende gelegenheid te krijgen voor een zorgvuldige behandeling van de klacht.

De commissie stelt voor om aan artikel 10 van de regeling toe te voegen: *Van deze termijnen kan worden afgeweken indien daar naar de maatstaven van redelijkheid en billijkheid aanleiding toe is.*

De afgevaardigde Hoogwaerts heeft aangevoerd dat niet duidelijk is wanneer de termijn van een week in lid 1 gaat lopen en stelt voor de aanvang daarvan te bepalen op de dag na ontvangst van klacht.

De commissie kan zich met dit voorstel verenigen.

De afgevaardigde Hoogwaerts heeft aangevoerd dat lid 3 niet aangeeft wanneer de kerkenraad wordt geïnformeerd en stelt voor de termijn te bepalen op binnen een week na ontvankelijkheidsverklaring.

De commissie kan zich hiermee verenigen.

Het voorgaande veronderstelt een apart beslismoment voor de vraag of een klacht ontvankelijk is. De afgevaardigde Hoogwaerts heeft er terecht op gewezen dat dit nader dient te worden geregeld. De commissie zal bij de voortgezette mondelinge behandeling op 26 juni 2004 met een voorstel op dit punt komen.

Hoorzittingen (art. 12)

De afgevaardigde Hoogwaerts heeft aangevoerd dat niet is aangegeven wanneer de termijn van acht weken waarbinnen de hoorzitting plaatsvindt gaat lopen en stelt voor de ontvankelijkheidsbeslissing als begin van de termijn te nemen.

De commissie kan zich met dit voorstel verenigen.

Informatie door de klachtencommissie (art. 13)

De afgevaardigde Valstar acht het mogelijk schadelijk voor klager en/of aangeklaagde indien zij het (volledige) dossier kunnen inzien.

De commissie sluit niet uit dat door kennisname van het dossier (verdere) schade wordt berokkend aan klager en/of aangeklaagde en/of getuigen. Naar het oordeel van de commissie weegt dit echter niet op tegen het belang van klager en aangeklaagde om van het dossier kennis te kunnen nemen teneinde hun positie te kunnen bepalen. Deze interne openbaarheid geldt als een van de klassieke rechtsbeginselen van de strafrechtspraak, waarmee wordt voorkomen dat een (deels) geheime procedure plaatsvindt.

De afgevaardigde Hoogwaerts heeft opgemerkt dat het goed zou zijn om te bepalen dat het dossier (vanaf 2 weken) voor de hoorzitting al ter inzage wordt gelegd.

De commissie acht een dergelijke toevoeging niet nodig. Zij acht het bovendien juister aan het inzagerecht van betrokkenen geen beperking op te leggen.

Klachtencommissie en kerkenraad (art. 14).

De afgevaardigde Valstar heeft opgemerkt dat de rol van de kerkenraad onderbelicht is in de regeling en dat het goed zou dat kerkenraden zich zouden binden aan het advies van de klachtencommissie.

De commissie deelt de opvatting van de afgevaardigde niet. Het is in strijd met het karakter van een uitspraak van de commissie indien een kerkenraad daaraan gebonden zou zijn. De vorige Landelijke Vergadering heeft nadrukkelijk uitgesproken dat de beslissing van de klachtencommissie het karakter van een advies heeft. Indien naar het oordeel van betrokkenen een kerkenraad niet de juiste actie onderneemt op een uitspraak van de klachtencommissie (of beroepscommissie), dan ligt de kerkelijke weg van een beroep op de meerdere vergadering open.

De afgevaardigde Hoogwaerts heeft terecht opgemerkt dat in art. 14 lid 3 de zinsnede "Acht de beroepscommissie het beroepschrift gegrond" dient te luiden "Acht de klachtencommissie de klacht gegrond".

Beslissing kerkenraad (art.17)

De afgevaardigde Hoogwaerts heeft aangevoerd dat dit artikel niet in de regeling thuis hoort, maar in bijvoorbeeld het AKS. De afgevaardigde vraagt zich daarbij af om welke beslissing van de kerkenraad het hier gaat.

Deze bepaling beoogt veilig te stellen dat de kerkenraad niet hangende het beroep tegen de beslissing van de klachtencommissie en/of binnen de beroepstermijn een beslissing neemt. Hoewel formeel minder juist komt het de commissie praktisch voor deze bepaling hier te handhaven.

Archivering (art.18)

De afgevaardigden Hoogwaerts en Valstar hebben bezwaar gemaakt tegen de bewaartermijn van 5 jaar gelet op de verjaringstermijn van 12 jaar. De commissie refereert zich aan het oordeel van de Landelijke Vergadering.

Relatie wereldlijke rechter

De afgevaardigde Valstar heeft geopperd dat de klachtenprocedure mogelijk kan worden gezien als een kerkelijke doofpot.

De commissie wenst met klem te benadrukken dat met het instellen van de klachtencommissie en de daarbij behorende regeling het tegendeel van een doofpot is beoogd. Het instellen van een onafhankelijke en onpartijdige klachtencommissie moet het juist beter mogelijk maken binnen de kerk te klagen over seksueel misbruik. De regeling laat bovendien onverlet de mogelijkheid justitie in te schakelen en/of een civiele procedure te starten.

De afgevaardigde Bakker heeft de vraag gesteld of de klachtenregeling past binnen andere regelingen en/of deze juridisch getoetst is. Dit laatste omdat dat van belang kan zijn als een zaak uitmondt in een procedure voor een rechtbank. Dit is ook door afgevaardigde Hoogwaerts naar voren gebracht in de opmerking dat de door de commissie gehanteerde norm (voor het bewijs) niet te vaag moet zijn, omdat dit in een civiele schadevergoedingsprocedure tegengeworpen zou kunnen worden.

Vooropgesteld moet worden dat de klachtenregeling niet beoogt een eventuele juridische procedure te faciliteren. De regeling heeft ten doel een klacht binnen de kerk op te lossen. Dat neemt niet weg dat voor zoveel mogelijk aansluiting is gezocht bij bestaande rechts-beginselen, zoals de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de klachtencommissie, het recht van hoor en wederhoor, de "equality of arms" (partijen beschikken over dezelfde stukken en kunnen zich doen bijstaan) en de interne openbaarheid van het dossier. Bovendien worden aan het bewijs eisen gesteld die vergelijkbaar zijn met die van juridische procedures en dient de beslissing van de klachtencommissie te worden gemotiveerd.

Al deze rechtsbeginselen kunnen, indien behoorlijk in acht genomen, bijdragen tot een positieve waardering in een juridische procedure. Opgemerkt moet wel dat een verklaring van een getuige afgelegd tegenover de klachtencommissie niet gelijk is aan een getuigen-verklaring - onder ede - afgelegd tegenover de rechter. Het bewijs dat door de klachtencommissie wordt vergaard, zal in een juridische procedure veelal hooguit kunnen worden aangemerkt als "een schriftelijk stuk", waarvan de waardering wordt overgelaten aan de rechter. De commissie sluit evenwel niet uit dat de civiele rechter zich terughoudend zal opstellen indien en voor zoveel partijen zich hebben gebonden aan een interne kerkelijke regeling.

Problematisch is wellicht de verhouding tot de strafrechter. In het straf(proces)recht heeft de verdachte het recht om te zwijgen en moet hij daarop worden gewezen alvorens hij als verdachte wordt gehoord. Het komt de commissie juist voor, indien bij de behandeling van een klacht de aangeklaagde op dit zwijgrecht wordt gewezen; er kan immers sprake zijn van een strafbaar feit. In dit verband zij tenslotte

opgemerkt dat de klachtencommissie niet verplicht is aangifte te doen als zij kennisneemt van een klacht en/of deze gegrond acht.

Beroepscommissie

Voor de wenselijkheid van een beroepscommissie moge worden verwezen naar hetgeen daarover is opgemerkt in het rapport.

De afgevaardigde Huizinga heeft geconstateerd dat de behandeling bij de klachtencommissie en de beroepscommissie erg op elkaar lijken en heeft vraag gesteld wat het verschil is tussen beide.

Het is juist dat beide procedures nagenoeg overeenkomen. Beide procedures zien op de behandeling van de klacht in volle omvang.

Samenwerking met GKV en CGK

De afgevaardigde Van Dijke (regio Schiedam) heeft geïnformeerd naar de stand van zaken met betrekking tot de samenwerking met GKV en CGK.

Inmiddels hebben meermalen gezamenlijke vergaderingen plaatsgevonden, waarin in goed en hartelijke overleg getracht wordt om tot een gezamenlijke regeling en een gezamenlijke klachtencommissie te komen. Vanwege het verschil in tempo in de besluitvorming richten de huidige voorstellen zich op aparte klachtencommissies. Bij alle bij het gezamenlijk overleg betrokken deelnemers is echter nadrukkelijk de wens aanwezig om tot verdere samenwerking te komen. De commissie heeft met het oog daarop voor zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de reeds bij de andere kerkgenootschappen bestaande regelingen. De commissie hecht eraan dit nog eens te benadrukken gelet op de door de afgevaardigden voorgestelde wijzigingen.

De samenwerking richt zich momenteel ondermeer op het opstellen van een huishoudelijk reglement voor de klachtencommissie en het opstellen van een protocol voor het geval een gemeente te maken krijgt met een klacht.

Gedragscode:

Door de afgevaardigden Hoogwaerts en Valstar is aangevoerd dat de voorgestelde gedragscode niet blijft de grenzen van de opdracht van de commissie en voorts de code in deze vorm niet kan worden opgelegd aan predikanten.

De afgevaardigde Strating (regio Den Haag) heeft de vraag opgeworpen of het niet beter zou indien de predikanten zelf een gedragscode opstellen in plaats van een code die door de Landelijke Vergadering wordt vastgesteld.

De commissie is van oordeel dat een gedragscode wezenlijk kan bijdragen aan de preventie van seksueel misbruik. In zoverre past het voorstellen van een gedragscode dan ook binnen haar opdracht, die immers mede inhoud voor de langere termijn kerkelijk en pastoraal beleid te ontwikkelen ter zake van seksueel misbruik. Dat de gedragscode vervolgens een breder terrein beslaat, komt de commissie slechts praktisch voor; het gaat niet aan voor elk onderwerp een aparte gedragscode te hebben.

Aan de afgevaardigden kan worden toegegeven dat het niet past deze code op te leggen zoals is voorgesteld. De commissie stelt daarom voor dat de kerken - in de Landelijke Vergadering te Lelystad bijeen - uitspreken dat van predikanten (en andere ambtsdragers of kerkelijke werkers) wordt verwacht

dat zij uitgaan van de morele richtlijnen, zoals verwoord in de gedragscode die in de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt ontwikkeld is en/of andere vergelijkbare gedragsregels. (Advies onder e)

Er is natuurlijk niets op tegen als de predikanten in onze kerken zelf een gedragscode opstellen. Van enig initiatief op dit punt is de commissie evenwel niet gebleken.

Adviezen:

T.a.v. Adviezen. d (pag. 7):

De commissie stelt voor dat de kerken - in de Landelijke Vergadering te Lelystad bijeen - uitspreken dat van predikanten (en andere ambtsdragers of kerkelijke werkers) wordt verwacht dat zij uitgaan van de morele richtlijnen, zoals verwoord in de gedragscode die in de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt ontwikkeld is en/of andere vergelijkbare gedragsregels.